

Methoden van wetenschappelijk onderzoek
DOS-oefening Geesteswetenschappelijke Methoden II
Reader, deel II

LEERSTOF COLLEGE VI

ONDERZOEKSVRAAG	METHODE VAN DATAVERZAMELING
De eigen beleving van mensen	Zelf-rapportage
Frequentie en intensiteit van bepaalde ervaringen	Gesloten vragenlijst/interviews aan grote groepen
Omstandigheden/momenten van ervaringen	Dagboekstudies
Kwaliteit van de ervaringen	Ongestructureerde interviews
Wat doen mensen in bepaalde contexten? Hoe richten mensen hun leven in	Naturalistische observatie
Wat zijn de omstandigheden van een bepaald gedrag	Experimentele of quasi-experimentele observatiestudies
<i>Bestuderen van een natuurlijk conversatie in groepen</i> <i>Bestuderen van de manieren waarop mensen in groepen de realiteit construeren.</i> <i>Bestuderen sociale interactie</i>	<i>Focusgroepen</i>

Bij focusgroepen gaat men ervan uit dat bijv. attitudes gevormd worden door discussie en interactie met andere processen. Hoe attitudes gevormd worden kan dus onderzocht worden in focusgroepen. Focusgroepen kunnen je dus een beeld geven op de inhoud (content) en op de 'hoe' en 'waarom' (proces).

Focusgroepen worden kunnen ook gekozen worden als een secundair onderzoeksdoel (eerste stap vragenlijstconstructie, eerste toetsing van een bepaald concept, verdieping van gegevens die met kwantitatieve methoden zijn bekomen

1. What type of evidence?

The essential position

Volgens deze benadering heeft de methode van focus groepen het voordeel dat een fenomeen beter en meer in-depth kan begrepen worden omwille van het interactieproces. Dergelijk interactieproces vind je niet terug in een interview bijvoorbeeld. De nadruk binnen deze benadering ligt op **INHOUD** (gedachten, gevoelens, gedrag, ideeën, ...) en bij de onderzoeker op voldoende vaardig zijn om het **interactieproces te modereren** teneinde de kwaliteit en kwantiteit van de inhoud te optimaliseren.

The social constructionist position

Deze benadering stelt dat focus groepen niet echt geschikt zijn voor het begrijpen van individuele gedachten, gevoelens, ... (content) maar wel voor het analyseren van processen van **sociale interactie**. Wat betreft de inhoud is er volgens deze benadering een groot voordeel bij het gebruik van groepen: meningen worden in het dagdagelijkse leven gevormd door communicatie. Dit proces kan onderzocht worden in focusgroepen.

The focal stimuli

De 'focus' van een focusgroep kan gaan van een film, verkiezingscampagne, een product, en gebeurtenis, een gedrag tot een concept. Je kan ook een theorie introduceren als hulpmiddel voor complexe en eventueel sensitieve onderwerpen. Op die manieren help je de deelnemers in het opstarten van het gesprek en het organiseren van het gesprek. Een nadeel is wel dat je op die manier de discussie beperkt houdt en niet open staat voor eventueel bijkomende cruciale informatie.

2. Focus group design and planning (zie ook slides)

Stap 2: participanten

→ Theoretische sampling

→ Verschil sample size en group size

3. Focus group implementation (zie ook slides)

Moderator style

Process facilitation

Dit is de stijl die gebruikt wordt in **content-oriented** onderzoek en wordt gekenmerkt door high proces control: de moderator stimuleert het interactieproces om zoveel mogelijk disclosure uit te lokken. De moderator zal er voor zorgen dat iedereen deelneemt aan de discussie, zal ingrijpen wanneer iemand de bovenhand neemt, De moderator zal op zoek gaan naar **specificiteit, range en depth**. Op voorhand zullen er een aantal topics opgesteld worden maar daarnaast is er weinig controle of inmenging van de moderator op wat er gezegd wordt in de groep (low content control).

Role retraction

Dit is de stijl die gebruikt wordt in **process-oriented** onderzoek. De moderator zal

zo weinig mogelijk ingrijpen of controle uitoefenen op de inhoud en het proces. Hij zal de deelnemers geleidelijk aanmoedigen om meer verantwoordelijkheid te nemen voor de inhoud en het interactieproces.

Questioning skills

Langs de kant van de moderator moeten de vragen die hij stelt, openheid faciliteren. Hiervoor is het gebruik van open en probing questions aangewezen.

Unstructured questions (open questions): stimulus en response-free

Bijv. Wat denk je over campagnes die gericht zijn op veilig vrijen...?

Semi-structured questions

Probing questions: stimulus-structured, response-free

Bijv. Wat denk je over de nadruk op condoomgebruik in de campagnes...?

Leading questions: stimulus-free, respons-structured

Bijv. Wat heb je geleerd van de campagnes over veilig vrijen

Structured questions: stimulus- and response-structured

Bijv. Ga je akkoord met ... ?

LEERSTOF COLLEGE VII

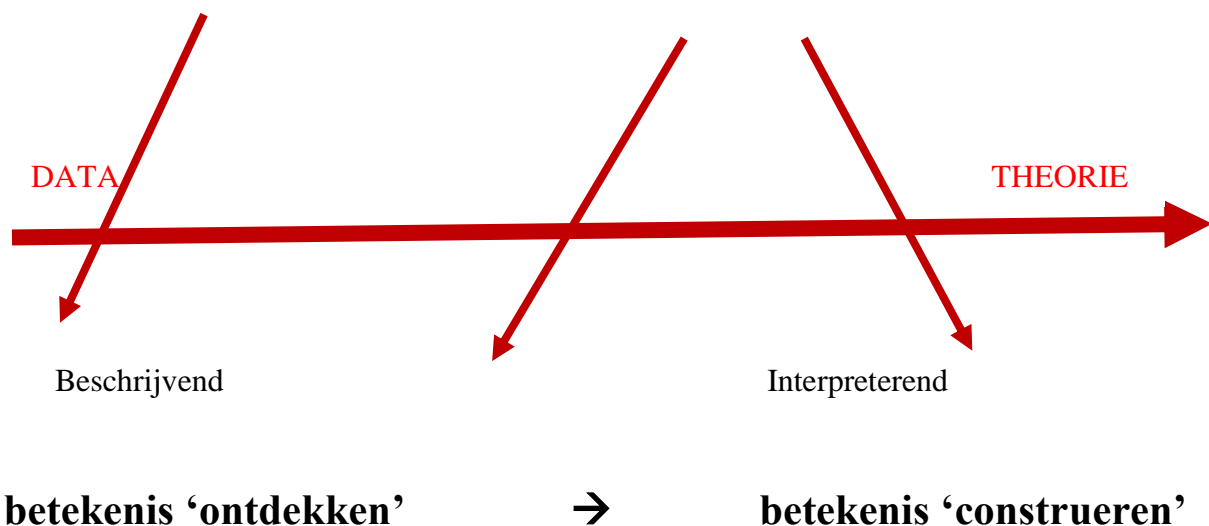
Transcriptie en coderen (zie slides!)

LEERSTOF COLLEGE VIII

Grounded Theory (zie slides)

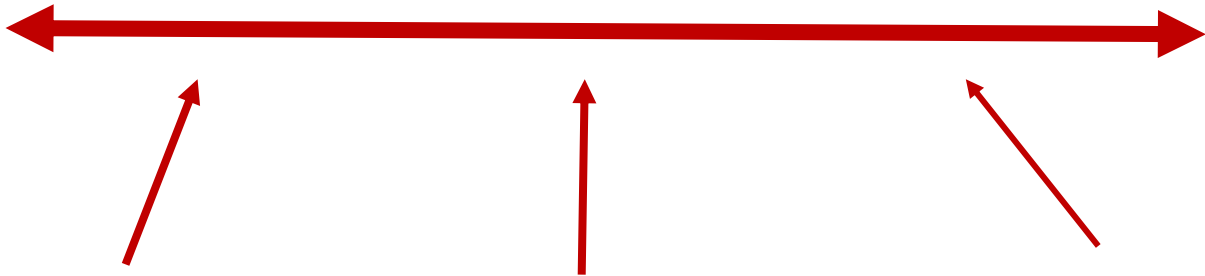
Fenomenologische methode

Grounded Theory methode

Vertoogpraktijken ('practices')

Vertoogkaders ('resources')

Conversatie-analyse → Discursieve psychologie → Kritische/
Foucauldiaanse discoursanalyse

Discursieve psychologie

Wat doen mensen met taal (discours practices)? **Hoe** praten mensen over een thema (sociaal constructionisme) ? In welke **context** (actiegerichtheid)? Met welke **bedoelingen, effecten, functies** (actiegerichtheid)?

Argumentatief karakter

Retorisch gezichtspunt

Aandeel en verantwoordelijkheid

Ideologisch dilemma

10 stappen in het onderzoek

1. Onderzoeksvraag: niet op zoek gaan naar wat er achter taal ligt maar wel hoe taal gebruikt wordt.

2. Steekproef: klein/theoretisch

3. verzameling documenten/records: spontane vertellingen (ethische en praktische problemen)

4. Interviews: veel meer interventie, confrontatie.

5. Transcriptie

6. Coderen

7. Analyse: Je gaat op zoek naar patronen en vervolgens kijk je naar mogelijke functies en effecten van taal + interpretatieve repertoires (resources) = betekenisystemen waaruit mensen putten

8. Validatie

9. Rapportering

10. Applicatie

Foucauldiaanse discoursanalyse

Niet alleen taal maar ook alle sociale activiteiten hebben een discursief karakter. Aandacht voor de link tussen discours/kennis en macht.

Onderzoek verloopt op een gelijkaardige manier als bij discursieve psychologie maar hier ligt de nadruk op **discours (vertoogkaders)**, **subject positions** en **macht/politiek**. Analyses gebeuren op een **macro-niveau** (bij discursieve psychologie: micro-niveau). Niet alleen wordt er gekeken naar gesproken of geschreven taal, maar ook naar **beelden** bijv.

Je gaat in eerste instantie op zoek naar hoe objecten en subjecten geconstrueerd worden in de vormen van een **discours**. In een volgende stap kijk je naar **de relaties** tussen verschillende discours. Elk object en subject kunnen immers door verschillende discours geconstrueerd worden. Op die manier kunnen er verschillende **subject positions** geïdentificeerd worden. Aangezien discours altijd **historisch en cultureel** gesitueerd worden, ga je als analist hier ook aandacht aan besteden. In de laatste stappen van je analyse zal je aandacht besteden aan de **relatie tussen discours en macht/politiek**.

1. Perspectieven

Zie slides

2. Procedures om validiteit te verhogen

Triangulatie

Triangulatie kan op verschillende manieren (zie ook mixed methods): een combinatie van disciplines/onderzoekers, meerdere theorieën en methoden, verschillende groepen participanten en verschillende tijdstippen in een longitudinaal onderzoek.

Vergelijkingen tussen coderingen/interpretaties van verschillende onderzoekers

Indien kwantitatieve analyse of eenvoudige codes → berekening van de interbeoordelaars-betrouwbaarheid (Cohen's kappa, zie slides les 7)

Indien complexe en subtiele codeerschema's → discussies tussen verschillende onderzoekers

Feedback van participanten

= respondent-validiteit. Je vraagt aan participanten commentaar te geven op de analyses die je als onderzoeker hebt uitgevoerd om na te gaan of hun 'antwoorden' niet verkeerd geïnterpreteerd zijn.

Afwijkende gevalstudie

Via inductie ga je een aantal thema's of patronen identificeren. Je gaat nadien kijken naar nieuwe data om bevestiging te vinden voor de theorieën of verklaringen die je naar voor hebt geschoven. Je kan de validiteit van je onderzoek verhogen door op zoek te gaan naar een negatieve casus.

Protocol dataverzameling en analyse (paper trail)

Als onderzoeker moet je naast de klassieke rapportage een paper trail van de analyse opmaken. In zo'n document worden alle stappen, alle motiveringen, alle beslissingen, alle opmerkingen, ... van de analyse gedocumenteerd. Op die manier kan je als onderzoeker bewijzen dat je je onderzoek zorgvuldig en professioneel hebt aangepakt.

3. Kwaliteitsvereisten

De kwaliteitsvereisten zijn de criteria voor validiteit die je kan toepassen in kwalitatief onderzoek. Het zijn aandachtspunten bij het beoordelen van de wetenschappelijke kwaliteit van onderzoek voor verschillende benaderingen binnen kwalitatief onderzoek. Je hebt 4 principes

1. Contextgevoeligheid

- Relevante theoretische en onderzoeksliteratuur?
- Sociaal-culturele setting?
- Perspectieven van participanten?
- Ethische kwesties?
- Nabijheid bij data?

2. Betrokkenheid op afstand

- Grondige dataverzameling?
- Diepte/breedte van de data analyse?
- Methodologische vaardigheid?
- Diepe betrokkenheid bij het onderzochte thema of fenomeen?

3. Coherentie en transparantie

- Duidelijke en overtuigende redenering?
- Geschiktheid methode voor theoretische doelen?
- Transparantie gekozen dataverzameling en data analyse?
- Reflexiviteit op de rol van onderzoeker?

4. Invloed en belang

- Toepassingen?
- Theorievorming?
- Sociaal-culturele invloed op opvattingen of beeldvorming over een fenomeen in de samenleving?

Gelijkenissen tussen kwalitatieve en kwantitatieve methoden

- Beschrijven van psychologische processen die niet direct observeerbaar zijn.
- Pogingen om effecten te meten of te recorden
- Resultaat is datagegevens die een vereenvoudiging zijn (numerisch, codes)
- Data kunnen geanalyseerd worden op verschillende manieren
- Ontworpen om verstaan te worden door een specifiek publiek

4 modellen van mixed methoden**1. model of preparation Qualitative → Quantitative → Results**

Kwalitatieve data worden gebruikt als preliminaire data (vaak via focusgroepen of interviews) voor vragenlijsten of andere kwantitatieve metingen. De resultaten van kwalitatief onderzoek spelen geen enkele rol in het uiteindelijke onderzoek.

2. model of generalisation Qualitative → Results → Quantitative

Hier wordt prioriteit gegeven aan het kwalitatief onderzoek. Resultaten volgen uit kwalitatief onderzoek. Er wordt bijkomend kwantitatief onderzoek uitgevoerd voor generalisatie (resultaten van het kwalitatief onderzoek doortrekken naar een grotere sample of betrouwbaarheid testen).

3. model of profundisation Quantitative → Results → Qualitative

Men begint met kwantitatief onderzoek. De resultaten van dit onderzoek kunnen verrassende resultaten opleveren wat vaak aanleiding geeft tot verdere uitdieping van een bepaald fenomeen. Dit gebeurt vaak via kwalitatief onderzoek.

4. model of triangulation

Resultaten volgen uit zowel kwalitatief als kwantitatief onderzoek.

Triangulatie kan toegepast worden op data (bijv. testafname bij verschillende bevolkingsgroepen of in verschillende landen), onderzoekers (bijv. interdisciplinair), theorieën en methoden

1. Traditioneel model

Je hebt zowel kwalitatief als kwantitatief onderzoek nodig om specifieke resultaten te verkrijgen.

2. Complementarity model

Door een combinatie van kwalitatief en kwantitatief onderzoek krijg je een uitgebreider of beter beeld van een fenomeen.

3. Validiteit model

De beide benaderingen worden gebruikt om de validiteit van een construct te meten.

4. Divergent model

Kwalitatieve en kwantitatieve onderzoeksresultaten kunnen ook tegenstrijdige resultaten opleveren.

Blended methods

Sommige onderzoeksmethoden zijn een ‘mengeling’ van kwalitatief en kwantitatief onderzoek. Voorbeelden hiervan zijn de Q-method en multidimensional scaling

Q-method

De Q-methode is een blended of hybride methode en bevat elementen van interviewing, thematische analyse, correlaties, factor analyse en multidimensional scaling. Het wordt gebruikt voor topics die inherent subjectief zijn en moeilijk te definiëren zijn.

The Q-set: 49 cards = statements about the topic

The P-set: +/- 20 participanten. Theoretische selectie

The Q-grid: systeem van kaartjes die geplaatst worden op een continuüm van disagree to agree (1 tem 13).

Factor analysis

Deze kwantitatieve analysetechniek wordt normaal gezien gebruikt om data te reduceren in het kader van het ontwikkelen van vragenlijsten. Hier worden de participanten betrokken in de factor analyse en niet de variabelen. Op die manier krijg je een clusters van mensen die prototypische visies voorstellen.

Multidimensional scaling

Dit is een complexe statistische techniek met als resultaat mappen die relaties/gelijkenissen tussen variabelen representeren en die subjectief geïnterpreteerd kunnen worden voor betekenis.

LEERSTOF COLLEGE XII ETHIEK

Ethiek bestaat uit een systeem van morele principes. Ethiek heeft een filosofische achtergrond.

Filosofische achtergrond

Er zijn 2 stromingen in de filosofie van de ethiek

1. Consequentialisme: Juist of fout handelen wordt beoordeeld op basis van de gevolgen van het handelen. Goed of juist gedrag heeft positieve gevolgen (geluk, plezier, vrijheid, gelijkheid, ...)

Utilitarianisme: dit is een subtype van het consequentialisme waarbij de nadruk ligt op geluk en plezier als gevolgen van moreel correct gedrag.

2. Deontologie: Er zijn gedragingen of handelingen die juist of fout zijn OP ZICH en die niet juist of fout zijn omwille van de gevolgen.

Vb. ethiek bij experimenten met dieren.

Vertrouwelijkheid en Anonimiteit

Alle informatie die je verzamelt over een subject dient vertrouwelijk en anoniem te blijven. Dit moet je ook aan participanten uitleggen voor dat het onderzoek start. Op die manier zal je ook vaak meer 'eerlijke' antwoorden krijgen. Wanneer je als onderzoeker informatie wil doorgeven dan moet je de toestemming verkrijgen van je participanten.

Deceptie

In vroeger (vaak experimenteel) onderzoek vond vaak deceptie of bedrog plaats. Dit moet vermeden worden en is enkel te rechtvaardigen tenzij omwille van ernstige medische of wetenschappelijke redenen. Bovendien moet er een onderscheid gemaakt worden tussen opzettelijk valse informatie geven en het achterhouden van sommige details van de onderzoeksdoeleinden. Het tweede is immers meer acceptabel en vaak noodzakelijk in experimenteel onderzoek.

Als een studie deceptie bevat dan moet er zo snel mogelijk een debriefing plaatsvinden (dit is nog vóór de participant het onderzoekslabo verlaat).

Het is ook de plicht van de onderzoeker om mensen door te verwijzen naar professionele hulp als hij of zij denkt dat de participant psychische of medische problemen heeft (maar met de nodige voorzichtigheid).

Discomfort and harm

Als onderzoeker heb je de verantwoordelijkheid om mensen te beschermen tegen fysische en mentale schade! Als er risico's verbonden zijn met je onderzoek, moet je als onderzoeker de participanten hierover inlichten en moeten participanten een schriftelijk akkoord ondertekenen (informed consent). Het is ook belangrijk dat je aan participanten vraagt naar eventuele specifieke medische of psychische condities die een risico kunnen zijn.

Consent

Deelnemers aan een onderzoek moeten een informed consent invullen waarbij ze akkoord gaan deel te nemen aan het onderzoek nadat ze voldoende informatie hebben gekregen over het onderzoek zelf. Wanneer kinderen onder de 16 jaar betrokken zijn, moet minstens 1 ouder of voogd ook een informed consent invullen.

Bij naturalistische observatie heb je geen informed consent, dit kan tot ethische problemen leiden → oplossing: enkel naturalistische observaties op plaatsen of situaties waar mensen 'verwachten dat ze geobserveerd kunnen worden'.

Niet-deelname en terugtrekking

Mensen mogen altijd weigeren om deel te nemen aan onderzoek. Bovendien hebben ze het recht om tijdens het onderzoek zich terug te trekken en om te vragen hun datagegevens te deleten. Zij kunnen hierbij niet verplicht worden om de redenen van hun niet-deelname of terugtrekking aan de onderzoeker mee te delen. Een onderzoeker mag er wel naar vragen (dit kan immers implicaties hebben voor de resultaten van je onderzoek).

Onderzoek met dieren

Lezen

Gelijke kansen

Elke onderzoeker dient zich bewust te zijn van gelijke kansen aangaande leeftijd, sociale klasse, etniciteit, religie, cultuur, seksualiteit, enz. Het feminisme heeft als kritiek dat er heel wat seksisme is in psychologisch onderzoek. Er worden 7 vormen onderscheiden.

1. **Androcentriciteit:** de wereld bekijken vanuit een mannelijk perspectief.
2. **Overgeneralisatie:** in de studie is er maar één geslacht betrokken en wordt er gegeneraliseerd naar het andere geslacht.
3. **Gender insensiviteit:** geslacht als mogelijke variabele wordt over het hoofd gezien.
4. **Dubbele standaard:** zelfde gedrag anders beoordelen voor mannen en vrouwen.
5. **Seks 'geschiktheid':** gedrag wordt gezien als typisch mannelijk of vrouwelijk.
6. **Familisme:** familie als kleinste unit voor analyse gebruiken.
7. **Seksuele dichotomisme:** mannen en vrouwen worden als twee groepen beschouwd zonder dat er overlap is.

Politiek

Onderzoek kan niet waarde vrij zijn. Dus ook niet vrij van politieke waarden! Politieke waarden kunnen op 4 manieren een invloed uitoefenen op onderzoek.

1. Het kiezen voor kennisvergaring is al politiek. Je verkiest immers kennis boven onwetendheid.
2. Fondsen, middelen voor je onderzoek hangen af van politieke beslissingen.
3. Elk onderzoek berust op vooronderstellingen die een reflectie zijn van de waarden van de onderzoeker.
4. Sociaal onderzoek heeft altijd effect op mensen hun leven.

Evaluatie-onderzoek

BALANS IS BELANGRIJK